

Учасники засідання Ради МААН

Фото Євгена Чорного

кові підстави для цього дає рішення Ради глав держав СНД «Про звернення Ради Міжнародної асоціації академій наук», прийняте 5 жовтня 2007 р. у м. Душанбе.

З обговорених питань було прийнято низку рішень.

25–27 жовтня учасники засідання Ради МААН взяли участь у роботі Міжнародного симпозиуму «Інтеграція науки й освіти — ключовий фактор побудови знаннєвого суспільства», який відбувся у Києві на базі НАН України за ініціативою МААН та за підтримки ЮНЕСКО.

ПРО ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ МААН

(жовтень 2006 р. — жовтень 2007 р.)

**Доповідь президента МААН академіка НАН України Б.Є. ПАТОНА
на засіданні Ради МААН**

Шановні колеги!

Хочу вас проінформувати, що 5 жовтня ц. р. у Душанбе на засіданні Ради глав держав СНД було розглянуто питання «Про Звернення Ради МААН». Це Звернення було прийнято в жовтні минулого року в м. Алмати і містило клопотання нашої Асоціації до Ради глав держав СНД обговорити на найближчому саміті питання наукової співпраці як важливого чинника зміцнення Співдружності.

Питання було включено до порядку денного саміту завдяки зусиллям Президента Республіки Казахстан Н.А. Назарбаєва, з яким ми мали відповідні домовленості. На моє прохання інтереси МААН на саміті представляв президент Академії наук Республіки Таджикистан академік Мамадшо Ілолович Ілолов.

У результаті глави держав СНД ухвалили рішення, згідно з яким (цитую) «доручено Ви-

конавчому комітету СНД спільно з державою, яка головує в Раді глав держав СНД, організувати проведення в 2008 році наради керівників державних організацій з науки і техніки за участю представників Міжнародної асоціації академій наук в особі президентів і академіків національних академій наук з метою вироблення пропозицій щодо активізації співпраці держав — учасниць СНД у сфері фундаментальної і прикладної науки».

Заслугує уваги те, що за 12 попередніх років це вже друга ініціатива МААН, розглянута Радою глав держав СНД. Варто нагадати, що в 1995 р. на саміті СНД за пропозицією нашої Асоціації було ухвалено рішення про відтворення єдиного наукового простору в Співдружності.

Розуміючи важливість вирішення завдання зближення національного законодавства у сфері науки країн Співдружності

ті, МААН у вересні цього року звернулася до Генерального секретаря Ради Міжпарламентської асамблеї країн СНД з клопотанням про надання нашій Асоціації статусу спостерігача при Постійній комісії з науки та освіти цієї Асамблеї. 9 жовтня ц. р. у Душанбе комісія ухвалила рішення просити Раду Міжпарламентської асамблеї країн СНД розглянути питання про надання МААН більш високого статусу — спостерігача при Раді цієї Асамблеї.

На прохання Виконавчого комітету СНД до експертизи проекту Програми реформування СНД, представленого Республікою Казахстан, Асоціація залучила низку академій наук — членів МААН. Отримані від академій наук Вірменії та Узбекистану експертні висновки були направлені у Виконавчий комітет СНД.

Значну увагу приділено взаємодії Асоціації з ЮНЕСКО. Зусилля МААН дали можливість Національній академії наук України отримати від ЮНЕСКО фінансову підтримку для проведення міжнародного симпозіуму «Інтеграція науки й освіти — ключовий чинник розбудови суспільства, заснованого на знаннях», відкриття якого відбулося 25 жовтня в Києві.

Асоціація також реалізувала низку заходів, пов'язаних із щорічним Всесвітнім днем науки в ім'я миру і розвитку, що проводиться за рішенням ЮНЕСКО. Інформація про це міститься в щорічному звіті МААН в ЮНЕСКО, опублікованому в бюлетені Асоціації № 43.

Асоціація продовжувала оперативно доносити до своїх членів інформацію про конкурси, ініційовані ЮНЕСКО. За результатами такої роботи на здобуття премії ЮНЕСКО «Гідроресурси в посушливих і напівзасушливих регіонах» МААН був висунутий колектив учених Інституту географії Російської академії наук, який зробив вагомий внесок у вивчення і збереження водних ресурсів засушливих і напівзасуш-

ливих земель півдня Росії та країн Центральної Азії.

Велику увагу Асоціація приділяла розвитку співпраці вчених країн СНД із конкретних наукових напрямів і проблем. Так, під егідою МААН продовжувалося виконання кількох міжнародних програм наукових досліджень. Це, зокрема: програма астрокосмічних досліджень з використанням унікальних наукових комплексів Міжнародного центру астрономічних і медико-екологічних досліджень, розташованого в Приельбруссі Кабардино-Балкарської Республіки; програма «Сучасні проблеми радіобіології: наука і практика», співпраця в рамках якої стимулює фундаментальні і прикладні роботи в кожній з країн-учасниць програми.

Відбулися щорічні наукові сесії рад Асоціації — з нових матеріалів; з фундаментальних географічних проблем; з інформаційно-бібліотечних проблем. Перше засідання провела Рада з книговидавництва, створена рішенням нашої Асоціації минулого року. За її активної участі у вересні ц. р. у Москві відбулася Друга Міжнародна наукова конференція «Наукова книга на пострадянському просторі», організована під егідою МААН і РАН за підтримки Виконавчого СНД і Російського гуманітарного наукового фонду.

Динамічно розвивається співпраця учених-істориків. Проведено чергову зустріч керівників інститутів історії країн СНД. Цього року вона відбулася в Києві на базі Інституту історії України НАН України. Опубліковано перший номер часопису «Историческое пространство (проблемы истории стран СНГ)». Його засновником є Міжнародна асоціація інститутів історії країн СНД, головний редактор — академік РАН Олександр Оганович Чубар'ян. У серпні поточного року в Санкт-Петербурзі відбулося чергове засідання школи молодих істориків країн Співдружності.

Успішно продовжував свою діяльність часопис «Общество и экономика», що видається на базі Російської академії наук. За ініціативою його міжнародної редколегії учені країн СНД підготували колективну монографію «Постсоціалістический бизнес». Вагому допомогу в зміцненні матеріально-технічної бази журналу надав Російський гуманітарний науковий фонд.

Розширено взаємодію академій наук з організаціями, що мають статус асоційованого члена МААН. Так, між Національною академією наук України і Російським фондом фундаментальних досліджень підписано угоду про співпрацю та оголошено конкурс проектів НДР. Чергові спільні міжнародні конкурси проведені Російським фондом фундаментальних досліджень і Російським гуманітарним науковим фондом з низкою академій наук, що входять в Асоціацію, а також з Білоруським республіканським фондом фундаментальних досліджень.

МДУ і МФТІ у тісній співпраці з академіями наук країн СНД, Об'єднаним інститутом ядерних досліджень (Дубна) готували кадри для науки, вищої освіти й інноваційної діяльності.

У центрі уваги Асоціації перебував також безвалютний обмін науковою книжково-журнальною продукцією і видавничою діяльністю, було видано бюлетень МААН.

Отже, за минулий рік Асоціація зробила достатньо важливі кроки щодо зміцнення і розвитку наукової співпраці в Співдружності. Обнадійливим є те, що з кожним роком збільшує свій внесок у справи МААН Російська академія наук. Помітна активізація і низки інших російських організацій, що входять в Асоціацію.

На минулому засіданні Ради МААН в Алмати під час підведення підсумків п'ятиріч-

ної діяльності Асоціації ми визначили комплекс її перспективних напрямів. Усі вони і сьогодні залишаються актуальними. З огляду на згадане рішення саміту глав держав СНД у Душанбе на Звернення Ради МААН наша Асоціація, безперечно, повинна підготувати вагомі конструктивні пропозиції щодо активізації співпраці у сфері фундаментальної і прикладної науки. Безумовно, особливу увагу потрібно приділити організації співпраці у галузі нанотехнологій.

Відзначу також, що дуже важливим є питання залучення у науку та інноваційні проекти інвестицій з боку великого приватного капіталу. Певний досвід у розв'язанні цієї проблеми має, як ми знаємо, Російська академія наук. НАН України останнім часом також активізує свої зусилля в цьому напрямі. На мій погляд, було б доцільно присвятити розгляду цього питання одне із засідань Ради МААН.

Гадаю, що також є необхідність знову заслухати питання про залучення в науку талановитої молоді та її закріплення. Останній раз ми його розглядали 5 років тому в м. Алушта (Крим). Проблема ця продовжує залишатися актуальною.

За нинішніх умов науковій спільноті необхідно посилити взаємодію із засобами масової інформації. У зв'язку з цим цікавою є пропозиція Російської академії наук і Асоціації журналістів (Москва), які пишуть про науку, щодо організації ознайомих поїздок груп журналістів до академічних наукових установ країн СНД.

На завершення нагадаю, що у кінці 2008 року Національна академія наук України відзначатиме своє дев'яносторіччя. Уже прийнято відповідну ухвалу Парламенту України і є доручення Уряду про підготовку ювілейних заходів. Запрошую вас, дорогі колеги, розділити з нами це свято.